

ליל שבת קודש פרשת נח ה'תשמ"ט

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' א' המדבר מהתכלית של איש הישראלי עיי"ש.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר (מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על כמה נקודות שבדברי רביז"ל בתורה זו), כי איש הישראלי נברא שיהיה לו ממשלה על המלאכים, וצריך כל אחד לראות שיבא לזה התכלית שיהיה לו ממשלה על המלאכים, אך צריך לשמור עצמו מאד ולראות שיהיה לו כח לעמוד בממשלה זו שלא יקנאו בו מלאכי השרת ופילו אותו חס ושלום, כי המלאכים מתקנאים מאד באדם כזה שיש לו ממשלה עליהם, והעצה על זה, לקשר עצמו עם נשמות ישראל, ועל ידי ההתקשרות ניצול מהם, ולקשר עצמו לשרשי הנשמות של ישראל צריך לידע מקור כל הנשמות ומקור חיותם מהיכן כל נשמה ונשמה מקבלת חיות, והעיקר לידע כל מפורסמי הדיר, כי אם אינו יכול לידע ולקשר עצמו בפרטיות עם כל נשמה ונשמה צריך לקשר עצמו עם כל מפורסמי ומנהיגי הדור שהנשמות נחלקים תחתם, אך צריך לידע ולהכיר את המפורסמים, כי יש כמה מפורסמים שהם בשקר והם רק על ידי עזות, ולהכיר אותם הוא על ידי בנין ירושלים שהוא בחינת היראה שבלב, בחינת יראה שלם, אך יש ג' מדות שהם מחריבי ירושלים, והם תאוות ממון ותאוות אכילה ותאוות משגל, והם מפסידין היאראה שבלב, וכשאדם נזהר מג' תאוות אלו יש לו יראה שלם ויכול להכיר כל המפורסמים שבדור, ולקשר עצמו עמהם, ועל ידי זה הוא ניצול מקנאת המלאכים ויש לו שליטה וממשלה עליהם, עיי"ש כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה בשורשו איש הישראלי הוא במעלה יותר גבוה ממלאך, כי הוא מחובר מגוף ונשמה ביחד, ותמיד יש מחלוקת ביניהם כשבא לעשות רצון קונו, כי הנשמה תמיד מושכת עצמה למעלה לעשות רצון קונה, והגוף מושך עצמו למטה להנאות ותענוגים גשמיים, וכשאדם מתגבר לכוף גופו לעשות רצון נשמתו, אזי הוא מהפך כל הגשמויות לרוחניות, ועל ידי זה הוא בא למדריגה יותר גבוה ממלאך, כי הלא המלאך הוא נשמה לבד בלי

תוך הנחל

גוף, ואין אצלו שום בחירה ונסיון לעשות רצון קונו, ולכן אין זה כל כך מעלה כשהוא מקיים את שליחותו ועושה רצון הקב"ה, אבל האדם שיש לו בחירה ועובר עליו כל מיני נסיונות קשות ומרות, כשהוא מתגבר לעשות רצון קונו זהו חידוש ופלא גדול, ומתפארים עמו בכל העולמות, ועל כן נקראים המלאכים עומדים, ובני אדם נקראים מהלכים, וכמו שכתוב (זכריה ב') ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה, כי המלאך עומד תמיד על מדריגה אחת והוא מוכרח לקיים שליחותו שבשביל זה נברא, מה שאין כן האדם כזוכה לקיים רצון הקב"ה על ידי התורה והמצוות, הוא עולה תמיד מדרגא לדרגא והוא בא למדריגה הרבה יותר גבוה מן המלאכים, עד שיש לו ממשלה עליהם, והם צריכין לשאול אותו מה עושה הקב"ה כעת, בבחינת (במדבר כ"ג) כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל.

ובאמת זהו עיקר השלימות שיזכה האדם להפוך כל עסקיו הגשמיים לעבודת השי"ת ויגלה איך שאין שום סתירה ביניהם כלל, כי על פי רוב בני אדם חושבים שבכדי לעבוד את השי"ת צריכין להיות פרוש ומובדל לגמרי מכל עסקי עולם הזה, ואין צריכין לעסוק במשא ומתן, ואין צריכין לאכול ולא להתחתן וכו' ובדרך זה עובדין את השי"ת באמת, אבל זהו טעות גדול מאד, כי כל זה הוא עבודת המלאכים, שהם שכליים נפרדים ואין להם שום שייכות לגשמיות עולם הזה, אבל האדם נברא בזה העולם הגשמי דייקא להעלות כל הגשמיות אל עבודת השי"ת, ולגלות שהשי"ת נמצא בתוך המשא ומתן ובתוך האכילה ובתוך הנהגת ביתו וכו', וכשאדם זוכה להגיע להשגה זו הוא הרבה יותר גבוה ממלאך, כי הוא מחבר רוחניות וגשמיות ביחד מה ששום מלאך ושרף לא יכול לעשות דבר זה, ואזי דייקא הוא יש לו ממשלה על המלאכים.

אבל כשאדם מגיע למדריגה זו הוא צריך לשמור מאד מקנאת המלאכים, כי הם מאד מקנאים באיש כזה שיש לו שליטה וממשלה עליהם, ולכן עיקר העצה לקשר עצמו עם כל נשמות ישראל ולהתחבא ביניהם, כי כל זמן שהאדם מחובר ומעורב עם הברים טובים ויראי ה', אזי יהיה מוכטח שגם הוא ישאר בתוך גבולי הקדושה ואף אחד לא יהיה יכול לדחותו כלל, כי זהו המעלה של האחדות בין נשמות ישראל שהם מקבלין כח זה מזה ואין יכולין לשבור אותם

תוך הנחל

כלל, וכמשל חכמינו הקדושים (במדרש) שקנה אחד לבד בוודאי יכולים לשבור, אבל כשיש הרבה מהם אגודים יחד אין יכולין לשבור אותם, וידועים דברי הרמב"ם (הלכות דיעות) שהאדם נמשך מאד אחר סביבו, ועיקר הצלחת האדם תלוי בזה שיהיה לו חבירים טובים, ואם האדם רואה שאנשי עירו ובני מדינתו רעים וחטאים טוב יותר לישב במערות ומדברות מלגור בנייהם עיי"ש בדבריו, ולכן אם האדם רוצה להיות נשמר מקנאת המלאכים שלא ידחוהו מקדושתו אזי תמיד יתערב עצמו בין חבירים טובים יראי ה' ויקשר עצמו היטיב עמהם ואז יהיה נשמר מכל רע תמיד.

אבל לקשר עצמו עם כל הנשמות בפרטיות הוא דבר קשה מאד, כי צריך לדעת מקור כל הנשמות וכו', ולכן העיקר לקשר עצמו עם צדיקי הדור, ואזי הוא ממילא הוא מקושר עם כולם, כי עיקר מעלת החבירים טובים כשכולם מתאחדים יחד אצל צדיקי הדור, וכולם באים עם רצון אחת לעבוד את השי"ת ולקבל ממנו דברי אלקים, ולכן אצל צדיקים אלו תמיד נמצא אנשים יראים וכשרים הרוצים לעבוד את השי"ת באמת, ועל ידי שהאדם מקורב לצדיקים אלו הוא ממילא מקושר לכל נשמות ישראל הנמצאים תחתיהם ובדרך זה נשמר מקנאת המלאכים תמיד.

אבל יש מפורסמים של שקר שכל מנהיגותם הוא על ידי עזות, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין ק"ה). עזותא מלכותא בלא תגא, עזות הוא מלכות בלי כתר, ואצל מנהיגים אלו לא יקבל האדם שום טובה כלל, כי לא מיבעיא שאין יודעין איך להנהיג אחרים אלא גם את עצמם אינם יודעים להנהיג (עי' לקו"מ ח"א סי' ס"א), ולכן צריכין להכיר מפורסמים אלו ולהתרחק מהם בתכלית הריחוק, כי גם האנשים שמסתובבים אצל מנהיגים אלו אין יודעים בין ימינם לשמאלם ולא יקבל האדם שום טובה מהם כלל, ואדרבה הם ימשיכו אותו להיצנות ודברים בטילים שלהם ויפסיקו אותו מדביקותו עד שיכול לשלוט בו קנאת המלאכים חס ושלום, ולכן צריכין לשמור מהם מאד.

ולהכיר את המפורסמים איזהו על ידי עזות, הוא על ידי בנין ירושלים שהוא תיקון היראה שבלב בבחינת יראה שלם, ועיקר בנינה ותיקונה הוא על ידי שיוצאין מן הג' תאוות, תאוות ממון תאוות אכילה ותאוות משגל, כי על ידי

תוך הנחל

שהאדם זוכה לצאת מתאוות אלו לבו נטהר ביראה שלימה, ואזי עזותם שכל אלו מפורסמים של שקר נופלין ונתבטלין מלפניו והוא ניצול מכולם.

והנה עיקר התיקון של ג' תאוות אלו תלוי בידיעה הנ"ל, שמדריגת האדם הוא יותר גבוה ממלאך, ועיקר עבודתו הוא למצוא השי"ת בתוך כל עסקיו הגשמיים ולהפוך הכל אל הקדושה, כי בוודאי איש הישראלי צריך לממון הרבה בכדי לקנות מצוות ולחנך ילדיו ולפרנס את ביתו וכו', ומחמת זה הממון שבקדושה בא ממקום גבוה מאד, והיא בחינת גוונין נהירין (עי' לקו"מ ח"א סי' כ"ה וסי' ס"ט), כי דייקא על ידי הכסף האדם יכול לבא לכיסופין גדולים להשי"ת ולקיים הרבה מצוות, העיקר שלא ישים האדם כל ראשו בתוך הכסף ולא יהיה נבהל להרבות הונו ורכושו ולחיות במותרות, רק יבקש מהשי"ת שיזמין לו כל צרכו בכדי שיהיה יכול לעבדו יתברך כראוי, ומוהרנ"ת ז"ל אומר שבאמת כל הכסף של איש הישראלי הוא בכלל כסף צדקה, כי הלא צריך להוציא הרבה כסף לקנות אוכל כשר, ולחנך בניו לתלמוד תורה, ולקנות חפצי מצוה וכו' וכו', והכל עולה כסף הרבה, מה שאין לגוי ושאר אומות העולם הוצאות אלו, ולכן מי שעוסק במשא ומתן באמונה ומרוויח פרנסתו בכשרות ובהיתר, באותו העת הוא עובד את השי"ת ממש, ומעלה את כל העסקים לתכליתם ולשורשם.

וכן הוא בתיקון תאוות אכילה, האדם בוודאי מוכרח לאכול בכדי שיהיה לו כח לעבוד את ה', ולכן כשהוא אוכל בכוונה זו הוא מעלה כל הגשמיות לרוחניות ועושה תיקונים גדולים בכל העולמות, העיקר שלא יכניס כל ראשו בתוך האכילה ויזהר מאד לאכול בדרך ארץ גדול, ופעם אמר רביז"ל שבשעה שהאדם אוכל ידמה לעצמו כאילו אדם גדול יושב אצל השולחן, ואזי בוודאי יזהר מאד לאכול בדרך ארץ גדול, וכן אמר פעם שעיקר תאוות האכילה הוא כשאדם מדקדק בכל מה שאוכל שיהיה לפי טעמו ורצונו, כי האדם צריך להרגיל עצמו לאכול מה שנותנין לו כל זמן שהוא כשר בתכלית הכשרות ונקי וטרי (שקורין פריש) ולא להיות כל כך מפונק בכל מה שאוכל, וכשאדם יש לו ידיעות אלו אזי מקשר כל אכילתו להשי"ת והוא עובד אותו יתברך עם אכילתו ממש.

וכן הוא בתיקון תאוות משגל, בוודאי האדם צריך להתחתן ולהוליד בנים, כי זהו עיקר רצונו יתברך, ולא לתוהו בראה לשבת יצרה, העיקר לדעת שהוא מקיים רצונו יתברך בזה ועל ידי זה הוא ניצל מן החטא, נמצא שהוא עובד בזה את השי"ת ממש והכל נתקשר באלקות, הרי שעיקר הפרישות מג' תאוות אלו הוא על ידי שמוצא השי"ת בתוך כולם ומהפך הכל לעבודת ה', ואז הוא אוחז במדרגה יותר גבוה ממלאך שאין לו שום שייכות וקשר לדברים אלו ואי אפשר לו להעלותם כלל, ולכן אשרי מי שאינו מטעה את עצמו כלל רק יודע שכבודו יתברך נמצא בכל פרט ופרט שבעולם הגשמי הזה, והוא מוסר את נפשו למצוא את האלקות שיש בכל דבר, ואז יאיר לבו מאד ביראה שלימה, יראה טהורה, ויחיה חיים טובים ונעימים בזה וכבא לנצח.

וקישר מוהרא"ש נ"י את כל הענין הנ"ל לפרשת השבוע (פרשת נח) בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בסוף פרשת שבוע שעבר ענין הנפילים וכמו שכתוב (בראשית ו') הנפילים היו בארץ בימים ההם וכו', ואיתא במדרש מי היו נפילים אלו, הם היו המלאכים עזא ועזאל שקיטרגו על בריאת האדם שהוא עתיד לחטוא, והקב"ה הוריד אותם בזה העולם לראות אם הם יכולים לעמוד בנסיון, ולא רק שלא עמדו בנסיון אלא גרמו קלקל לאחרים גם כן, בבחינת (שם) ויראו בני האלקים את כנות האדם וכו' המה הגבורים אנשי השם, גבורים למרוד במקום, ואנשי השם ששממו את העולם (עיי"ש בפירש"י), כי כל זה הוא בחינת קנאת המלאכים שמתקנאים מאד בבני אדם שנמצאים בעולם הגשמי הזה ורוצים לעבוד את ה', ואם האדם אינו נשמר מהם הוא יכול ליפול עמהם מאד, וכמו שהיה אז בדור המבול, וזהו מה שכתוב אחר כך, וירא ה' כי רבה רעת האדם בארץ וכו' וינחם ה' כי עשה את האדם בארץ ויתעצב אל לבו וכו', כי הלא עיקר תכלית בריאת האדם בארץ היתה בכדי שיהיה לו ממשלה על המלאכים, ודייקא על ידי שהוא בארץ הוא יכול להעלות כל הארציות והגשמויות אל עבודת ה', אבל אם האדם נופל מחמת קנאת המלאכים ונכשל במה שנכשל אזי כבר אין קיום לכל הבריאה חס ושלום, אבל בזאת מסיים הפרשה, ונח מצא חן בעיני ה', היינו שנח הצדיק ניצל מכל זה ועמד חזק בכל נסיונותיו, ועל ידי זה ניצל ממי המבול, וממנו התחיל הבריאה מחדש, כי בזכות

תוך הנחל

הצדיק יש קיום להבריאה ובידו יש כח לתקן הכל.

וזהו מה שמתחיל פרשת השבוע, אלה תולדות נח נח איש צדיק וכו', ואיתא בזוה"ק (נח נ"ט): למה נח תרי זימנא, נח לעילא נח לתתא, היינו שנה הצדיק היה לו הכח לקשר עולם העליון בעולם התחתון ולגלות שבכל עסקי עולם הזה יש רוחניות אלקות, ואין שום סתירה בין הגוף והנשמה כלל, ועל ידי זה היה לו שליטה וממשלה על המלאכים ולא טעה אחרי כל התאוות של אנשי דורו כלל, וזהו את האלקים התהלך נח, היינו אפילו בהטב"ע שהוא גימטריא אלקי"ם, ובתוך כל תוקף הדינים של עולם הזה מצא את הקב"ה, וקשר את שני העולמות ביחד, ויולד נח שלשה בנים את שם את חם ואת יפת, כי הנה עיקר תולדותיהם של צדיקים הם מצוות ומעשים טובים, ולכן יש לומר שמרומז בפסוק זה את ענין תיקון ג' תאוות הנ"ל, את שם כנגד תיקון תאוות ממון, כי על פי רוב האדם מתגאה מאד בהונו ועשירותו ועושה לעצמו שם של כבוד וגדולה, בבחינת (בראשת י"א) הבה נבנה לנו עיר ומגדל וכו' ונעשה לנו שם, את חם כנגד תיקון תאוות משגל, דמחמם גופא דבר נש בעבירה, כי עיקרא דיצרא בישא על עריין (זוהר ויקרא ט"ו:), ואת יפת כנגד תיקון תאוות אכילה, כי ואת יפת אותיות תאות פי, היינו בחינת תאות אכילה שמכניסין לתוך הפה, ונח הצדיק על ידי שקידש את עצמו בג' תאוות אלו זכה זכה לינצל מכל המים הזדונים של דור המבול שהיו מאד שטופים בכל ג' תאוות אלו, וכמו שכתוב כי מלאה הארץ חמם מפניהם, זהו פגם תאוות ממון, כי לא נגזרה גזר דינם אלא מפני החמם והגזילה, כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ, זהו פגם תאות ניאוף (וכמובא שם ברש"י הקדוש), ותאות אכילה ממילא היה כי עיקר מה שאדם גוזל וחומם הוא בכדי להכניס לתוך פיו (וכמובא ברש"י דברים כ"א גבי בן סורר ומורה), וגם תאוות אכילה ושתייה נקראים ראשי התאוות שכל התאוות נמשכים אחריהם (עי' לקו"מ ה"א סי' ס"ב), הרי שהיו אנשי דורו שטופים בכל ג' אלו, ועל ידי שנה הפריש עצמו מהם ניצול מסופם וזכה לראות עולם חדש.

ועל פי זה יש לומר, שעל כן צוה לו הקב"ה לעשות תיבה בת ג' קומות, תחתיים שניים ושלישים תעשיה, גם כן לרמוז ענין תיקון ג' תאוות הנ"ל, קומה

תוך הנחל

התחתונה בשביל הזבל שזהו כנגד תיקון תאוות ניאוף שהוא עיקר הזבל והזוהמא, קומה שניה לבהמות וחיות, כנגד תיקון תאות אכילה, כי בהם נאחו תאות אכילה ביותר, וכמו שכתוב (דברים י"ד) כי תאוה נפשך לאכול בשר, וקומה עליונה למדור האדם, כנגד תיקון תאות ממון, כי אד"ם אותיות מא"ד, בחינת (דברים ו') ובכל מאדך, היינו בכל ממונך (ברכות נ"ד), וגם שם היה הצוהר שהוא האבן טוב שהאיר להם, שהוא בחינת הגוונין נהירין שיש בתוך הממון, ולכן על ידי שנכנס נח לתוך התיבה ניצול מכל הרעות של אנשי דורו וזכה לישאר קשור ודבוק בהאמונה הקדושה.

והנה על פי כל הנ"ל יכולים לפרש את דברי המדרש פליאה על הפסוק הנ"ל ויתעצב אל לבו, התעצב על ירושלים שהיא באמצע העולם, ולכאורה איזה קשר ושייכות יש בין זה לזה, אבל על פי הנ"ל מובן היטיב, כי מבואר למעלה בדברי רביז"ל שירושלים מרמז על יראה שלם שבא על האדם כשיוצא מכל ג' תאוות הנ"ל, אבל זה עבודה קשה וכבידה מאד, כי האדם נתון באמצע עולם הזה מסובב על כל מיני עוביות וגשמיות, עד שגם מלאכים אינם יכולים להחזיק מעמד כאן בעולם הגשמי הזה, ולכן כשנפלו המלאכים שהם הנפילים במה שנפלו, וגם בני אדם טעו אחריהם, כתיב ויתעצב אל לבו, שהתעצב הקב"ה כביכול שירושלים באמצע העולם, כי ראה איך שיראה שלם בא בקושי גדול לכל אלו שנמצאים באמצע העולם מסובבים עם כל הגשמיות, וזעירין הם מאד אלו שזוכים להתגבר על יצרם כראוי, אבל בזכות הצדיקים כמו נח וכיוצא בו יש תקוה טובה לכל אחד ואחד להתגבר על יצרו כראוי ולהמשיך על עצמו יראה שלימה, יראה טהורה, והשי"ת יזכינו להיות מקורבים לצדיקים אמיתיים כל ימי חיינו, ולהיות תמיד דבוקים וקשורים בהיראה הקדושה, עדי נזכה להכלל בויתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת נח ה'תשמ"ט

בשבת קודש בבוקר בקידושא רבא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל בסיפור ממלך שגזר שמד, מעשה ד' דף צ"א עיי"ש.

"ונעשה חכם גדול מאד ונפל על חכמה לכבוש את כל העולם בלא מלחמה, כי יש ז' חלקי העולם, שהעולם נתחלק לז' חלקים, ויש ז' כוכבי לכת שכל כוכב מאיר בחלק מחלקי העולם, ויש ז' מיני מתכות שכל אחד מז' כוכבי לכת מאיר במין מתכת אחד, והלך וקיבץ כל הז' מיני מתכות, וצוה להביא כל הפאטרעטין של כל המלכים שהם של זהב שתולין בפלטרין שלהם ועשה מזה אדם, ראשו של זהב ונופו של כסף וכן שאר האברים ממיני מתכות האחרים, והיה באותו האדם כל הז' מיני מתכות, והעמיד אותו על הר גבוה והיו כל הז' כוכבי לכת מאירים באותו האדם, וכשהיה אדם צריך לאיזה עצה או איזה משא ומתן אם לעשותו או לאו, היה עומד נגד אותו האבר של המין המתכת השייך לחלק העולם שהוא משם, והיה חושב בדעתו אם לעשות או לאו, וכשהיה צריך לעשות היה מאיר ומזריח אותו האבר, ואם לאו היה נחשך האבר (כל זה עשה המלך הנ"ל) ועל ידי זה היה כובש כל העולם, ואסף ממון רב, ואותו הדמות אדם לא היה מסוגל להנ"ל רק (באופן ובתנאי) שיהיה המלך משפל גאים ומגביה שפלים, והלך ושלח פקודות (היינו אוקאזין) עבור כל היעדניראלין ושאר השרים שיש להם התמנות ואורדיר"ש, וכאו כולם, והשפיל אותם ולקח מהם ההתמנות שלהם, אפילו אותן שהיו להם התמנות שעברו אצל אבי אבי זקנו, לקח מהם, והגביה שפלים והעמיד אותם תחתיהם, בתוכם היה השר האנוס הנ"ל (היינו שהוא היה בתוך השרים שהמלך היה עוסק להשפילם), ושאל אותו המלך מה השררות וההתמנות שלך, השיב לו, השררות שלי הוא, שאהיה רשאי להיות יהודי בפרהסיא בשביל אותו הטובה שעשיתי לזקינד כנ"ל, ולקח מאתו זאת,

וחזר ונעשה אנום, פעם אחד שכב המלך לישון, וראה בחלום שהשמים זכים, וראה כל הי"ב מזלות, וראה ששור ושה שיש בין המזלות הם משחקים ממנו, והקיץ בכעס גדול ונפחד מאד, וצוה להביא את ספר הזכרונות, וראה כתוב בו שעל ידי שור ושה יהיה נכרת זרעו, ונפל עליו פחד גדול, וסיפר להמלכה ונפל עליה ועל בניה גם כן פחד גדול, ותפעם רוחו מאד, וקרא לכל הפותרי חלומות, וכל אחד היה פותר לעצמו ולא היה קולן נכנס באזניו, ונפל עליו פחד גדול מאד, ובא אליו חכם אחד, ואמר לו שיש לו קבלה מאביו היות שיש שם"ה מיני תהלוכות השמש, ויש מקום שכל השם"ה מיני תהלוכות השמש מזריחים לשם, ושם גדל שבט ברזל, ומי שיש לו פחד, כשבא להשבט הנ"ל ניצול מהפחד, והוטב להמלך, והלך עם אשתו ובניו וכל זרעו למקום הנ"ל עם החכם הנ"ל, ובאמצע הדרך עומד מלאך שהוא ממונה על כעס, כי על ידי כעס בוראים מלאך המשחית ואותו מלאך הנ"ל הוא ממונה על כל המשחיתים, ושואלין אותו הדרך, כי יש דרך ישר לפני איש, ויש דרך שהוא מלא טיט, ויש דרך שהוא מלא פחתים ובורות, וכן שאר דרכים, ויש דרך אחד שיש שם אש, שארבע פרסאות מאותו האש נשרפים (ושאלו לו הדרך ואמר להם אותו הדרך שיש שם האש), והיו תולכים, והיה החכם מסתכל לפניו בכל פעם אם יש שם אותו האש, כי היה לו קבלה מאביו שיש שם אש כנ"ל, בתוך כך ראה האש, וראה שהיו תולכים דרך האש מלכים ויהודים מעוטפים בטלית ותפילין, וזה היה מחמת שהיו אצל אותן המלכים יושבים יהודים במדינתם על כן היו יכולים לילך דרך האש, ואמר החכם להמלך, באשר שיש קבלה בידי שד' פרסאות רחוק מן האש נשרפים, על כן אין אני רוצה לילך עוד, והמלך חשב מאחר שרואה ששאר מלכים תולכים שם דרך האש, על כן מאד שגם הוא ילך, וענה החכם, אני יש לי קבלה מאבי כנ"ל על כן איני רוצה לילך, אתה אם רצונך לילך, לך, והלך המלך וזרעו ושלט בהם האש ונשרף הוא וזרעו ונכרתו כולם, כשבא החכם לביתו היה תמוה בעיני השרים, הלא היה נשמר משור ושה, ואיך בא שיהיה נכרת הוא וזרעו, ענה האנום ואמר, על ידי נכרת, כי החווי כוכבים ראו ולא ידעו מה ראו, כי שור עושין מעורו תפילין, ושה עושין מצמרו ציצית לטלית, ועל ידיהם נכרת הוא וזרעו, כי אותן המלכים שהיו

תוך הנחל

יהודים דרים במדינתם שמלובשיין בטלית ותפילין, היו הולכים דרך האש ולא היו ניזוקים כלל, והוא נכרת על ידי שלא היו רשאים יהודים שלובשים טלית ותפילין לישב במדינתו, ועל כן היו השור ושה שבמזלות שוחקים ממנו, כי החווי כוכבים ראו ולא ידעו מה ראו ונכרת הוא וזרעו בנ"ל".

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביו"ל ממשיך לספר, "ונעשה חכם גדול מאד ונפל על חכמה לכבוש את כל העולם בלא מלחמה", כי בוודאי בקדושה יש חכמה נוראה כזו שיכולים לכבוש כל העולם הלא מלחמה, שזה יהיה חכמתו של משיח שיעשה כן, וכמו שפעם אמר רביו"ל, "משיח וועט איינעמעם דער וועלט אהן א שאם פילווער" (משיח יכבוש את העולם בלי ירייה של חומר נפץ), אבל המלך הזה היה חכם להרע, ורצה למלוך על כל העולם בעזות ובתקיפות, ולכן לבסוף לא הועיל לו חכמתו כלום ונכרת הוא וזרעו מן העולם לגמרי.

"כי יש ז' חלקי העולם, שהעולם נתחלק לז' חלקים, ויש ז' כוכבי לכת שכל כוכב מאיר בחלק מחלקי העולם, ויש ז' מיני מתכות שכל אחד מז' כוכבי לכת מאיר במין מתכת אחד, והלך וקיבץ כל הז' מיני מתכות, וצוה להביא כל הפאטרעטין של כל המלכים שהם של זהב שתולין בפלטרין שלהם ועשה מזה אדם, ראשו של זהב וגופו של כסף וכן שאר האברים ממיני מתכות האחרים, והיה באותו האדם כל הז' מיני מתכות, והעמיד אותו על הר גבוה והיו כל הז' כוכבי לכת מאירים באותו האדם, וכשהיה אדם צריך לאיזה עצה או איזה משא ומתן אם לעשותו או לאו, היה עומד נגד אותו האבר של המין המתכת השייך לחלק העולם שהוא משם, והיה חושב בדעתו אם לעשות או לאו, וכשהיה צריך לעשות היה מאיר ומזריח אותו האבר, ואם לאו היה נחשך האבר (כל זה עשה המלך הנ"ל) ועל ידי זה היה כובש כל העולם, ואסף ממון רב", כי בקדושה ז' חלקי העולם וז' כוכבי לכת וז' מיני מתכות הם מכוונים כנגד הז' ספירות שעל ידם האדם יכול להכיר את השי"ת ולקשר כל הבריאה כולה אל האמונה הקדושה, כי הארץ וכל אשר בה מקבל כוחה מן הכוכבים וכוכבים מן השרים העליונים והשרים העליונים שלמעלה מהם וכו' וכו' עד

שכולם חוזרים ומקבלין חיותם מדבר ה' שמחייה ומהווה את הכל, אבל המלך הרשע הזה הפך הקערה על פיה ועשה מן הכל אליל ועבודה זרה, ועל ידה רצה לאסוף ממון הרבה ולכבוש כל העולם כולו תחתיו, כי הכסף הזהב וכו' הנ"ל הם השורש של העבודה זרה, בבחינת (תהלים קט"ו) עצביהם כסף וזהב מעשה ידי אדם, ולכן עשה מזה דמות אדם שיהיה נראה כאילו יש בו כל הכוחות והסגולות ועל ידו יכול יכולים להוושע במה שצריכים, וזה היה גם הפגם של נמרוד הרשע שמצינו בפרשת השבוע (פרשת נח) שעשה עצמו אלוה וכאילו הוא יודע הכל ויכולים לקבל ממנו עצה לכל דבר שבעולם.

"ואותו הדמות אדם לא היה מסוגל להנ"ל רק (באופן ובתנאי) שיהיה המלך משפל גאים ומגביה שפלים", כי עיקר כוחו של הסטרא אחרא והעבודה זרה נמשך רק מפגם הישות והגיאות, שעושין איזה ישות ומציאות בלעדי אמתת מציאותו יתברך, ולכן עיקר העבודה זרה ודמות אדם הנ"ל היה מסוגל רק כשהיה משפיל גאים ומגביה שפלים, היינו להשפיל אלו שבאמת מגיע להם כבוד והדר, ולהגביה אלו השפלים והנבזים וליתן להם כבוד מלכים, כי זהו דרך הסטרא אחרא שמגביה ומפרסם כל מיני מנהיגים של שקר ועושה אותם גדול עד לשמים, והצדיקים האמיתיים נשארים בתכלית הבזיון והשפלות, וכמו שמפרש מוהרנ"ת ז"ל על מה שנאמר בעמלק, שהיה חותך זנבות וזורקן כלפי מעלה, היינו שהיה חותך זנבות שהם אנשים גרועים ושפלים, וזורקן כלפי מעלה, שהיה מגביה ומפרסם אותם בכל מיני פירסום של שקר, והכל בכדי להסתיר שמותן של הצדיקים אמיתיים שבדור.

"והלך ושלח פקודות (היינו אוקאזין) עבור כל היעדניראלין ושאר השרים שיש להם התמנות ואורדיר"ש, ובאו כולם, והשפיל אותם ולקח מהם ההתמנות שלהם, אפילו אותן שהיו להם התמנות שעבדו אצל אבי אבי זקנו, לקח מהם, והגביה שפלים והעמיד אותם תחתיהם", וראו דבר זה כמה פעמים במשך כל הדורות שעשו מלכי רשע דברים כאלו, שהשפילו כל הגדולים, והגביהו כל השפלים, והמדינה היה מתנהגת על ידי כמה עזי פנים ואנשי בליעל שהיו באמת נבזים ושפלים מאד, וכמו שהיה בדור האחרון אצל ממשלת הקומוניסטים ימח שמם, שלקחו לראש ושר שלהם איזה איכר שפל ונבזה מאד שלא ידע אפילו איך לכתוב לשון מדינתו.

תוך הנחל

"בתוכם היה השר האנוס הנ"ל (היינו שהוא היה בתוך השרים שהמלך היה עוסק להשפילם), ושאל אותו המלך מה השררות וההתמנות שלך, השיב לו, השררות שלי הוא, שאהיה רשאי להיות יהודי בפרהסיא בשביל אותו הטובה שעשיתי לזקינד כנ"ל", כי זהו עיקר הגיאות והכבוד של איש הישראלי שיכול להיות יהודי בפרהסיא, וללכת בחוף בטלית ובתפילין בריש גלי ולא יצטרך להתבייש מפני שום בריה שבעולם.

"ולקח מאתו זאת, וחזר ונעשה אנוס", כי זהו מעלת נפש מישראל, שאפילו אם מונעים אותו מלקיים התורה והמצוות בפרהסיא, הוא חוזר ומקיים אותם בצנעא ואין שום דבר שבעולם יכול להפריד אותו מן התורה לגמרי.

"פעם אחד שכב המלך לישון, וראה בחלום שהשמים זכים, וראה כל הי"ב מזלות, וראה ששור ושה שיש בין המזלות הם משחקים ממנו, והקיץ בכעם גדול ונפחד מאד, וצוה להביא את ספר הזכרונות, וראה כתוב בו שעל ידי שור ושה יהיה נכרת זרעו, ונפל עליו פחד גדול, וסיפר להמלכה ונפל עליה ועל בניה גם כן פחד גדול", כי תיכף ומיד שאחד מתחיל להתנגד לדברי התורה הקדושה, ורוצה למנוע קיום התורה מיד נשמות ישראל, אזי הבריאה משחקת ממנו, כי הלא כל קיום הבריאה הוא על ידי התורה ועל ידי נשמות ישראל המקיימים את התורה, ומי שחושב שיפסיק ענין זה הוא רק כורה בור לעצמו כי לבסוף יהיה נכרת הוא וזרעו לגמרי רחמנא ליצלן.

"ותפעם רוחו מאד, וקרא לכל הפותרי חלומות, וכל אחד היה פותר לעצמו ולא היה קולן נכנס באזניו, ונפל עליו פחד גדול מאד", כי כל זמן שאין האדם מכנים בפתרונו את שם ה', ואיך שהפתרון תלוי רק ביד הקב"ה, אין להפתרון שום תועלת כלל ואינו נכנס באוזן השומע, וכמו שמצינו אצל החלומות של פרעה, שפתרו לו חרטומי מצרים שבע בנים אתה מוליד שבע בנים אתה קובר וכו', ולא נכנסו דבריהם באזניו כלל, עד שבא יוסף הצדיק ואמר (בראשית מ"א) בלעדי, אלקים יענה את שלום פרעה, ופתר לו החלום ונכנס באזניו מאד, כי גילה לו איך שהכל תלוי ביד ה', ורק זה יכול להגביה רוח האדם ולהרגיע אותו.

תוך הנחל

"ובא אליו חכם אחד, ואמר לו שיש לו קבלה מאביו היות שיש שם"ה ימינ תהלוכות השמש, ויש מקום שכל השם"ה מיני תהלוכות השמש מזריחים לשם, ושם גדל שבט ברזל, ומי שיש לו פחד, כשבא להשכט הנ"ל ניצול מהפחד", שם"ה תהלוכות השמש הם בחינת הארת אלקותו יתברך המאיר לארץ ולדרים עליה בכל יום ויום מימות השנה, והמקום שכולם מאירין בתוכה הוא הבית המקדש, כי משם יוצא הארת אלקותו יתברך לכל העולם כולו, ושם גדל שבט ברזל, זהו בחינת קדשי הקדשים והאבן שתיה שממנו הושתת כל העולם כולו, ושם נכללים יחד שבטי ישראל, ומי שיש לו פחד כשבא לשם ניצול מהפחד, כי שם נמתקין כל הדינים לגמרי ונתבטלין לגמרי, שזוהו בחינת עבודת הכהן גדול ביום הכיפורים שנכנס לפני ולפנים בכדי להמתיק הדינים מעם ישראל ולהמישך להם מחילה סליחה וכפרה.

"והוטב להמלך, והלך עם אשתו ובניו וכל זרעו למקום הנ"ל עם החכם הנ"ל, ובאמצע הדרך עומד מלאך שהוא ממונה על כעס, כי על ידי כעס בוראים מלאך המשחית ואותו מלאך הנ"ל הוא ממונה על כל המשחיתים, ושואלין אותו הדרך", כי אי אפשר להגיע לשום דבר שבקדושה כל זמן ששורה מדת הכעס באדם, כי על הכעס נאמר (איוב י"ח) טורף נפשו באפו, שהאדם טורף ומאבד כל נפשו על ידי הכעס רחמנא ליצלן, ולכן צריכין לשאול דייקא פי המלאך הזה כשרוצין להגיע לאיזה דבר שבקדושה, כי אם עדיין שולט מדת הכעס אצל האדם אי אפשר לו להגיע לשם.

"כי יש דרך ישר לפני איש, ויש דרך שהוא מלא טיט, ויש דרך שהוא מלא פחתים ובורות, וכן שאר דרכים, ויש דרך אחד שיש שם אש, שארבע פרסאות מאותו האש נשרפים (ושאלו לו הדרך ואמר להם אותו הדרך שיש שם האש)", כי כל אחד ואחד כפי רצונותיו וכיסופיו ששי לו בזה העולם כן נותנים לו דרך, בבחינת (מכות י:): בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו, ויש דרך של אש דקדושה שרק אלו שהולכין במסירות נפש לעשות רצון הקב"ה יכולים להגיע שמה, אבל שאר כל אדם יהיה נשרף לגמרי.

"והיו הולכים, והיה החכם מסתכל לפניו בכל פעם אם יש שם אותו

תוך הנחל

האש, כי היה לו קבלה מאביו שיש שם אש כנ"ל, בתוך כך ראה האש, וראה שהיו תולכים דרך האש מלכים ויהודים מעוטפים בטלית ותפילין, וזה היה מחמת שהיו אצל אותן המלכים יושבים יהודים במדינתם על כן היו יכולים לילך דרך האש, כי מצוות קדושות אלו ממשיכין אש דקדושה על האדם ומצילין אותו מכל רע, וגם מסבבין אותו עם חומת אש שלא יתקרב אליו איש זר.

"ואמר החכם להמלך, באשר שיש קבלה בידי שד' פרסאות רחוק מן האש נשרפים, על כן אין אני רוצה לילך עוד", כי מי שהוא חכם קצת, כשרואה איזה אש שאינו שייך אליו כמו אש של מחלוקת וכיוצא בו, הוא מתרחק ממנו לגמרי, ואינו מתקרב לשם כלל, כי למה לו להתערב על ריב לו לא, שלבסוף ישרוף אותו לגמרי רחמנא ליצלן, וכמובא ברש"י הקדוש פרשת השבוע (פרשת נח), שפגם דור הפלגה היה קשה מדור המבול, ולמה אלו נאבדו ואלו לא נאבדו, אלא ללמדך כמה גדול השלום וכמה שנוי המחלוקת וכו' עיי"ש.

"והמלך חשב מאחר שרואה ששאר מלכים תולכים שם דרך האש, על כן מאר שגם הוא ילך", שכל זה היה כעין פגם הרן שמצינו בפרשת השבוע, שאמר אם אברהם יהיה ניצול מן האש, אזי יאחו עמו, ואם לא יאחו עם נמרוד, ולבסוף ירד לתוך האש ונשרף, כי האדם מוכרח להתאחו בהקדושה בכל אופן שרק יהיה, ולא יסמוך על מה שרואה אצל אחרים.

"וענה החכם, אני יש לי קבלה מאביו כנ"ל על כן אני רוצה לילך, אתה אם רצונך לילך, לך, והלך המלך וזרעו ושלט בהם האש ונשרף הוא וזרעו ונכרתו כולם, כשבא החכם לביתו היה תמוה בעיני השרים, הלא היה נשמר משור ושה, ואיך בא שיהיה נכרת הוא וזרעו, ענה האנוס ואמר, על ידי נכרת, כי החווי כוכבים ראו ולא ידעו מה ראו, כי שור עושין מעורו תפילין, ושה עושין מצמרו ציצית לטלית, ועל ידיהם נכרת הוא וזרעו, כי אותן המלכים שהיו יהודים דרים במדינתם שמלובשין בטלית ותפילין, היו תולכים דרך האש ולא היו ניזוקים כלל, והוא נכרת על ידי שלא היו רשאים יהודים שלובשים טלית ותפילין לישוב במדינתו,

תוך הנחל

ועל בן היו השור ושה שבמזלות שוחקים ממנו, כי החווי כוכבים ראו ולא ידעו מה ראו ונכרת הוא וזרעו כנ"ל", כי אין חכמה ואין תבונה ואין עצה נגד ה', ואם האדם חושב שיעקור איזה דבר מהתורה הקדושה וימנע את כלל ישראל מלקיים התורה והמצוות לבסוף הוא נעקר ונכרת לגמרי ולא נשאר ממנו שום זכר כלל, וכמו שראו בכל הדורות של אלו המלכיות שהרעו וציערו לעם ישראל לבסוף נכרתו לגמרי ולא נשאר להם שום זכר כלל, והשי"ת יזכינו להיות קשורים ודבוקים תמיד במצוות התורה הקדושה, ונזכה לקיים כולם מתוך נחת ורחבה, עדי נזכה לראות בישועתן של ישראל בביאת משיח צדקינו במהרה בימינו אמן.

סעודה שלישית פרשת נח ה'תשמ"ט

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעוויין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קי"ב המדבר מעבודת התפילה ומתיבת נח עיי"ש.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר (מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על תמצית דברי רביז"ל בתורה זו), הנה ידוע כי סביב רשעים יתהלכון (תהלים י"ב), כי הסטרא אחרא מסכבת הקדושה, כי את זה לעומת זה עשה האלקים, ובפרט מי שנמשך אחר עבירות חס ושלום, ונמשך אחר הסטרא אחרא ושם מקומו חס ושלום, והם מסכבין אותו מכל צד, וכאשר יעורר רוחו לשוב אל ה', קשה לו מאד להתפלל ולדבר דיבורים לפני ה', כי הן מסכבין אותו מכל צד, עד אשר יזכה וישוב באמת וידבר דיבורים הראוין להתקבל בדחילו ורחימו מעומקא דלבא בהתעוררות גדול, אזי מבקע הדיבור המאיר את כל המחיצות והמסכים המכדילים ויעלו עמו כל הדיבורים שהיו מונחים למטה עד הנה, אך איך יזכה לזה, העיקר שהכל תלוי בו הוא אמת, לילך בדרך האמת לפי מדריגתו, כי אזי כביכול נתלבש בו אור השי"ת בעצמו ויוכל למצוא הרבה פתחים לצאת מתוך החושך, בבחינת הבא לשמא פותחים לו, היינו שפותחים לו פתחים לצאת מהחושך וכו', והמשכיל המבין יש לו להתפלל כל ימיו שיזכה פעם אחד כל ימי חייו לדבר דיבור אחד של אמת לפני ה' כראוי, וזהו צהר תעשה לתיבה, כלומר, שתדבר דיבורי אמת המאירים, ופירש"י יש אומרים אבן טוב ויש אומרים חלון, היינו יש שאמירתם הוא כאבן טוב המאיר לעצמו ולאחרים, ויש שאמירתם הוא כמו חלון שיכולין אחרים להאיר בו, היעקר שיהיה הדיבור עם אמת עיי"ש כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה ידוע לנו כלל המובא כמה פעמים בספר הקדוש "תולדות יעקב יוסף" בשם רבו הבעל שם טוב הקדוש ז"ל, שהתורה והמצוות הם נצחיים והם שייכים לכל אדם בכל זמן, ולכן אפילו אם יש מצוות התורה שנראים כאילו אי אפשר לקיים אותם כי הם שייכים רק לכהן או רק

למלך או רק בזמן שבית המקדש קיים או רק בארץ ישראל וכו', אבל באמת באיזה בחינה הם שייכים לכל אחד ואחד, וצריכין להוציא מהם לימודים אמיתיים השווים לכל נפש, והנה כמו שהוא בגופי המצוות כן הוא בסיפורי התורה, כי גם בכל סיפור של התורה הקדושה גנוזות סודות ורזין עליונים, ולכן כל סיפור וסיפור של התורה הקדושה שייך גם כן לכל אדם בכל זמן, ועל פי הקדמה זו מבואר בדברי הבעל שם טוב הקדוש ז"ל, וגם בדברי רביז"ל בתורה זו ובתורה ט', שתיבת נח מרמז על תיבת התפילה, והיא עיקר העצה שהאדם יכול להציל עצמו ממימי המבול המתגברים בחוץ, שהוא כלליות כל הכפירות והאפיקורסות המתגברת בראש כל חוצות, ורוצות לשטוף את האדם בתוך מים הזידונים רחמנא ליצלן, כי הקליפות והחושך מתגברים מאד למנוע את האדם מתפילה דווקא, כי הם יודעים שזהו עיקר הדרך שהאדם יכול להציל עצמו מהם, ולכן עושיין את ענין התפילה מזולזל בעיני הבריות, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות ו:): על הפסוק (תהלים י"ב) כרום זולת לבני אדם, אלו דברים שעומדים ברומם של עולם ובני אדם מזולזלין בהן, ומאי ניהו, תפילה, כי אפילו בשעה שאדם רוצה לבא להתפלל לפני ה' הם מסבבין אותו עם כל מיני בלבולים ומחשבות זרות עד שהוא מתייאש לגמרי מכל התפילה, ובאמת מחשבות זרות אלו הם גם כן חלק מהמבול המתגבר בחוץ, וכמו שאומר רביז"ל (עי' לקו"מ ח"א סי' מ"ד) שמבול הוא מלשון בלבול שמבלבלין תפילתו עיי"ש, ולכן אין עצה אחרת רק לסגור את עצמו בתוך התיבה, היינו בתוך תיבת התפילה, ולמצוא את הדיבור אמת כפי בחינתו, ואזי הדיבור הזה יאיר לו כל הפתחים לצאת מתוך החושך עד שיזכה לשוב אל ה' באמת.

והנה צריכין לדעת שעיקר כל הבלבולים הבאים לאדם להפריע אותו מתפילתו הוא מחמת שאינו שומר את דיבורו כראוי ותמיד מפטפט כל העולה על לבו, ודיבורים אלה עושים רוח סערה שממנו באים כל הקטרוגים והנסיונות, וכמו שמפרש רביז"ל (עי' לקו"מ ח"א סי' ל"ח) את הפסוק (תהלים קמ"ח) רוח סערה עושה דברו, שעיקר הרוח סערה המבלבל דעת האדם נעשה על ידי דיבורו שאינו שומר כראוי, כי הדיבור של האדם גורם לו כל מיני מחלוקת ובלבולים עד שאינו יכול לכוון שום דיבור של התפילה כראוי, כי כאן סיכסך את עצמו עם איזה בן אדם על ידי דיבורו וכל מוחו ומחשבתו הוא איך לנקום

תוך הנחל

בו ולהכניע אותו, וכאן סיכסך עצמו עם אשתו על ידי איזה דיבור שאינו הגון וכבר אין לו שום יישוב הדעת ללמוד ולהתפלל, ואם היה שומר את פיו ולשונו כראוי היה ניצול מכל זה, בבחינת (משלי כ"א) שומר פיו ולשונו שמר מצרות נפשו, וכדאי לזכור תמיד את מאמר החכם, כל זמן שהדיבור בפי אני שולט עליו, תיכף שהוצאתי את הדיבור מפי, הדיבור שולט עלי... כי כל זמן שלא הוציא אדם מפיו מה שיש בלבו על חבירו, אזי הוא שולט על הדיבור ואינו סובל מזה צרות כלל, אבל תיכף ומיד שהוציא האדם מפיו מה שיש לו בלבו, הדיבור כבר שולט עליו ויש לו מזה כל מיני צרות ויסורים, כי חבירו כבר נפגע מאד וצריכין לרדוף אחריו ולבקש ממנו מחילה ולתרץ עצמו בכל מיני תירוצים ואמתלאות לא לזה נתכוונתי ולא לזה נתכוונתי וכו' וכו', ובפרט בבית צריכין לזכור זאת מאד, כי לפעמים על ידי איזה דיבור קלה האדם יכול להרוס כל שלום ביתו, ואילו היה מעצור את רוחו ומחזיק הדיבור בלבו היה כל הענין עובר בזמן קצר מאד, אבל עכשיו שהוציא הדיבור מפיו כבר צריך רחמים רבים שאשתו תמחול לו ותתרצה לקבל פיוסו.

וזהו (משלי כ"ג) למי מדנים למי שיח, היינו למי יש תמיד מדנים מחלוקות ומריבות, למי שיח, למי שתמיד יש לו שיח ודיבור על כל דבר ואי אפשר לו להחזיק מחסום לפיו כלל, כי הדיבור היתירה הורס את הכל, וזהו מה שמובא בדברי רבינו"ל (עי' לקו"מ ח"א סי' כ"ח) שי"ח ראשי תיבות ח'כם ש'ד י'הודאי, כי זהו עיקר כוחם של שדין יהודאין אלו שתמיד יש להם איזה דיבור לדקור את אחרים ולזלזל בהם, וזה גורם להם ולאחרים כל כך הרבה צרות עד שהם נקראים בשם שדים ממש רחמנא ליצלן המזיקים את הבריות, ולכן כדאי תמיד לתפוס את מדת השתיקה כשאין הדיבור מוכרח ואז אף פעם לא יצטרך להתחרט על דיבוריו ולסבול מהם.

והנה עיקר תיקון הדיבור בוודאי תלוי בזה שיכנים כל דיבורו בתוך דיבורים קדושים של תורה ותפילה, ובתפילה העיקר לבקש תמיד אחר הדיבור אמת, היינו הדיבור שמאיר לו לפי מדריגתו, ואם הוא מרגיש עצמו בחושך גדול ומסובב עם כל מיני קליפות רחמנא ליצלן, אזי יצחק כן להקב"ה, רבנו של

עולם, ראה באיזה חושך נלכדתי ואיך אני רחוק ממך כל כך עד שהחושך רוצה לבלעני וכו', ודיבורים אלו נקראים דיבורי אמת, והם יאירו לו לצאת מתוך החושך לגמרי, כי הקב"ה הוא עצם האמת והאור, בבחינת (תהלים כ"ו) ה' אורי וישעי, ותיכף שהאדם קורא להקב"ה בלב אמת האור של הקב"ה גדלק אצלו וכבר יראה הפתחים לצאת מהחושך, כי גם בכל חושך יש פתחים לצאת, בבחינת הבא לטמא פותחין לו, היינו שכבר פותחין לו פתחים איך לצאת משם, אבל אם אין האדם מחפש דיבור אמת בודאי לא יראה פתחים אלו, כי החושך יכסה עליהם לגמרי, אבל תיכף ומיד שתופס את הדיבור אמת, הדיבור הזה יאיר לו זריחה של אור לראות את הפתחים ולצאת משם.

והנה כל זה מלביש רביז"ל בפרשת השבוע בפסוק (בראשית ו') צהר תעשה לתיבה, היינו שתעשה צוהר ואור לתיבת התפילה, שתדבר דיבורי אמת שיאירו לך בכל מקום, כי זהו עיקר הדבר שיציל אותך מכל המים הזידונים המתגברים בחוץ, וזהו מה שפירש"י יש אומרים חלון ויש אומרים אבן טוב, היינו יש בני אדם שאמירתם הוא כמו חלון ויש שאמירתם הוא כמו אבן טוב, כי שני שני בחינות בדיבור אמת הנ"ל, יש אחד שעדיין אינו חזק כל כך בעבודת התפילה, אבל הוא כמו חלון שמחכה ומצפה שאחר יאיר בו ואז בפנים יהיה אור, כי זה גם כן מדריגה גדולה כשאדם מוכן לקבל האמת מאחרים ורוצה לשמוע מה שיש להם לדבר, כי אצל הרבה בני אדם יש שטות כזה שלא איכפת להם כלל מה שיש לאחרים לדבר, ובפרט אם אין זה האיש מהכיתה או החסידות או המוצא שלהם אין רוצים לשמוע אותו כלל, ובאמת זה שטות ושגעון גדול, כי דבר טוב יכולים לשמוע אצל כל אדם, ודברי תורה אף פעם לא יזיקו לבן אדם כלל, ולפעמים דייקא בתרמילו של עני ימצא מרגלית טוב, ולכן זה מדריגה חשובה מאד כשאדם על כל פנים כמו חלון שמוכן שיאירו בו אחרים, ואיש כזה בוודאי סוף כל סוף יזכה לאור גדול מאד, אבל יש מדריגה ב' למעלה מזה, שהאדם כבר כמו אבן טוב שמאיר לעצמו ולאחרים באור גדול מאד, כי הוא כבר דבוק בדיבור המאיר וחזק מאד בעבודת התפילה וההתבודדות עד שזהו כל דיבורו וכל שיחתו כל היום לעורר ולחזק בני אדם לעשות כמוהו ולהתפלל תמיד אל ה', ולכן אצלו הדיבור הוא כמו אבן טוב המאיר בעצמו ואינו צריך לחכות לאחרים שיאירו בו, וזהו יש אומרים חלון,

תוך הנחל

היינו יש שאמירתם הוא עדיין בבחינת חלון וצריך שאחרים יאירו בו, ויש אומרים אכן טוב, אבל יש שאמירתם כבר בבחינת אבן טוב ההולך ומאיר מעצמו באור גדול ובהיר מאד, ועל ידי אחד משני בחינות אלו יזכה האדם לדיבור המאיר, ויהיה נסגר בתוך תיבת התפילה שיציל אותו מכל רע תמיד.

והנה זה ידוע שחיי האדם נחלק לג' זמנים, ימי הבחורות, ימים האמצעיים, וימי הזקנה, ועיקר שלימות האדם שיוזכה להתייגע בעבודת השי"ת ולעסוק בתורה ובתפילה מימות הבחורות עד ימות הזקנה, ואז יכול לומר אשרי ילדותינו שלא ביישה את זקנותינו, או על כל פנים, אשרי זקנותינו שכיפרה על ילדותינו (עי' סוכה נ"ג.), והנה זה מבואר בהרבה ספרים הקדושים שהזמן הכי קשה מג' זמנים הנ"ל הוא הימים האמצעיים, כי בימות הבחורות עדיין אין על האדם עול הפרנסה ועול דרך ארץ, וגם לא מזמן רב ירדה נשמתו מעולם העליון, ולכן עדיין זוכר מה שראה ושמע שם (עי' לקו"מ ח"א סי' ר"ו), ולכן קל לו ביותר לעסוק בעבודת ה' כראוי, וכן בימי הזקנה הרי כבר הגיעו השנים אשר תאמר אין לי בהם חפץ וכו' ובטלו הטוחנות וחשכו הרואות וכו' (קהלת י"ב), שכל זה סובב והולך על ימי הזקנה כמו שאמרו חכמינו הקדושים (שבת קנ"א:), וכבר האדם רואה שאין לו תכלית אחרת רק להכין עצמן לעולם הבא, וכמו שפירשו בספרים בדרך צחות על הפסוק (שמות ה') ולבנים אומרים לנו עשו, היינו שהשערות לבנות כבר מעוררים אותנו ואומרים לנו עשה רצון הקב"ה, כי עוד מעט תצטרך לחזור לעולם העליון וליתן דין וחשבון על כל מעשיך, ולכן בימי הזקנה קל יותר לזכור התכלית הנצחית, רק עיקר ההתגברות של היצר הרע הוא בימים האמצעיים שאז האדם בתוקף כוחותיו, ומסובב עם טרדות ובלבולים עצומים, לפרנס אשה ובנים ולעשות לעצמו שם בעולם וכו', ולכן אז צריך כוחות עצומות לזכור את התכלית הנצחית ולהקדיש ימי חיו לעבודת השי"ת ולא להיות נשטף אחר הזרם של הבלי הזמן.

והנה מוהרנ"ת מפרש על פי זה (עי' לקוטי הלכות הלכות תפלת המנחה ה"ה אות ח'), את דברי חכמינו הקדושים (ברכות ו:): לעולם יהא אדם זהיר בתפלת המנחה וכו', כי הג' הנ"ל מכוונים כנגד הג' תפלות שביום, ימי הבחורות כנגד תפלת שחרית, הימים האמצעיים כנגד תפלת מנחה, וימי הזקנה כנגד

תפלת ערבית, ועיקר השמירה והזהירות צריכים בימים האמצעיים כנ"ל, כי אז נופל על האדם כל מיני מחשבות של ייאוש ועצבות שכבר לא יצליח בעבודת ה' חס ושלום, ולכן דיקדקו ואמרו לעולם יהא אדם זהיר בתפילת המנחה כי הוא הזמן היותר קשה מכולם, ואם האדם יתגבר כראו בוודאי יזכה לנצח המלחמה.

והנה על פי דברי רביז"ל הנ"ל שתיבת נח מרמז על עבודת התפילה ושמירת הדיבור וכו', יכולים לומר שגם מרמזו בה ענין הג' זמנים הנ"ל שהאדם צריך לשמור עליהם ולמלאות אותם בעבודת השי"ת, כי זהו בחינת השלש קומות שהיו בתיבה, תחתיים שניים ושלישים תעשיה, קומה תחתונה בשביל הזבל מרמז על ימי הבחירות, כי הקטן עדיין מלכלך עצמו בזבל ופינוף, וצריכין ללמד אותו לזרוק כל מעשה הזבל והנערות ולחנך אותו בעבודת השי"ת כראוי, קומה שניה בשביל החיות, זהו מרמז על הימים האמצעיים שאז עיקר חיותו של אדם וצריכין אז עיקר ההתגברות להכניס כל כוחותיו בעבודת השי"ת, וקומה שלישית לאדם, מרמז על ימי הזקנה שאז האדם בא לשלימות דעתו וצריך לראות לאחוז בעבודת השי"ת עד הסוף, וזהו מה שהתורה משבחת נח הצדיק תמים היה בדורותיו, היינו בכל הדורות שלו, שהם בחינת הג' זמנים הנ"ל מצעירותו עד זקנותו, כי כולם היו שווים לטובה בעסק עבודת השי"ת.

ובזה יש לפרש, ויולד נח שלשה בנים את שם את חם ואת יפת, כי עיקר תולדותיהן של צדיקים הם מצוות ומעשים טובים, ואם כן יש לומר שגם בשלשה בניו מרמז ג' זמנים הנ"ל, חם מרמז על ימי הנערות שאז עיקר חמימותו של אדם והוא קופץ וצוהל כמו גדי (כמובא במדרש), שם מרמז על הימים האמצעיים שאז האדם עובד בעיקר לעשות לעצמו שם בעולם, יפת מרמז על ימי הזקנה שאז יש לאדם יפה תואר ויפה מראה בהדרת פנים ובשערות לבנות וצריך להכין את עצמו היטיב על יומו האחרון הממשמש ובא, בכדי שיגיע לעולם העליון עם פנים יפות באמת, ולכן העיקר לזכור בכולן שישמור על דיבורי פיו מאד, ויהיה כל עיקר שיחתו ודיבורו בתורה ובתפילה תמיד, וכן יזכור את יומו האחרון עוד מימי צעירותו ואז יהיו כל ימיו שווים לטובה בעבודת השי"ת, וזה יש לרמז באותיות שלשה בני נח הנ"ל, שם חם

תוך הנחל

יפת, ראשי תיבות שי"ח, וסופי תיבות ממ"ת, ונשאר רק האות פ' המרמז לפה של אדם, היינו שהעיקר הצלחתו של אדם תלוי בזה שיקדש מאד את דיבורי הפה, ויהיה נשמר מאד מכל שיח בטל המביא לידי מחלוקת ומריבות, בבחינת למי מדנים למי שיח כנ"ל, כי זה יעשה את האדם לח'כם ש'ד י'הודאי חס ושלום שהוא גם כן ראשי תיבות שי"ח כנ"ל, ויזכור תמיד ממ"ת היינו מיום המיתה ומיומו האחרון ואיך שצטרך ליתן דין וחשבון על כל מעשיו, ובדרך זה יזהר בכל ימיו לקשר אותם להשי"ת כראוי ויעלה לעולם העליון זקן ושבע ימים, כולם שווים לטובה.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שעל פי זה יכולים לפרש את דברי המדרש פליאה, שאלו מלאכי השרת, אדם הראשון מה ראה לחטוא, לפי שראה שתים, ואילו ראה בשלש לא חטא, ולכאורה יפלא מהו פירוש דבר זה, אבל על פי הנ"ל יש לומר, כי הנה אדם הראשון היה יציר כפיו של הקב"ה ונברא בקומתו וצביונו, נמצא שלא היה לו ימי הבחירות רק נכנס ישר לימים האמצעיים שהם השנים הכי קשים כנ"ל, כי אז היצר הרע מאד מתגבר על האדם לנתק אותו מעבודת השי"ת, ולכן באמת היה קשה לו אז מאד ולא עמד בנסיון רק הלך אחר עצת הנחש ואחר כך חטא בק"ל שנה שפירש מאשתו וכו' ונפל למה שנפל, ואילו היה לו ימי בחירות והיה מתחיל מאז לעבוד את ה' כראוי, אזי אחר כך כשהיה מגיע הימים האמצעיים היה כבר יכול להתגבר על מה שצריך להתגבר, וזהו דברי המדרש הנ"ל, שאלו מלאכי השרת אדם הראשון מה ראה לחטוא, לפי שראה שתים ואילו ראה בשלש לא חטא, היינו שעיקר הטעם שבא לחטוא מחמת שראה לפניו רק שתי זמנים משלש זמנים הנ"ל הימים האמצעיים וימי הזקנה, ואז היה כבר קשה עליו להתגבר על יצרו, אבל אילו ראה שלש, היינו גם את ימי הבחירות לא היה חוטא, כי כבר היה לו הקדמה טוב על ידיהם להחזיק בעבודת השי"ת כראוי, ודו"ק.

ובזה יש לפרש גם דברי המדרש פליאה, על הפסוק (בראשית ו') וינחם ה' כי עשה את האדם בארץ ויתעצב אל לבו, התעצב על ירושלים שהיא באמצע העולם, ולכאורה איזה קשר ושייכות יש בין זה לזה (ועי' לעיל בליל שבת קודש שפירשנו באופן אחר), אבל על פי הנ"ל יש לומר, שהקב"ה כביכול התעצב על

תוך הנחל

ירושלים שמרמז על יראה שלם (בראשית רבה וירא פ' נ"ו), שהוא תלוי ועומד באמצע העולם, היינו על השנים האמצעיים של האדם, כי אז עיקר הזמן שהאדם יכול לקנות יראת שמים בנפשו, אבל זה לעומת זה גם אז יש ההתגברות הכי גדול, והנסיון גדול וקשה עד מאד, ומועטים הם שזוכין להחזיק מעמד כראוי, וזהו ההמשך של תחילת הפסוק, וינחם ה' כי עשה את האדם בארץ, היינו בחינת דברי המדרש פליאה הנ"ל, שהטעם למה חטא אדם הראשון, מחמת שלא היה לו ימי הבחורות להכין עצמו על הימים האמצעיים, כי הוא היה יציר כפיו של הקב"ה ונברא בקומתו ובצביונו, וזהו וינחם ה' כי עשה את האדם בארץ, היינו בזה שעשה את האדם מוכן בארץ ולא היה לו ימי הבחורות להכין עצמו, כי זה גרם לו לחטוא כנ"ל, ולכן מובן שפיר ההמשך, ויתעצב אל לבו, על ירושלים שהיא באמצע העולם, היינו על שעיקר היראה שלם תלוי בימים האמצעיים, ולכן צריכין להקדים עוד בימי הבחורות הקדמות חזקות של תורה ותפילה ושמירת הדיבור כנ"ל, ואז יזכה לעבוד את השי"ת בימים האמצעיים וימי הזקנה כראוי, וזה לא היה לאדם הראשון ולכן חטא, נמצא ששני דברי המדרשים הנ"ל מקושרים זה בזה, והבן, והשי"ת יזכינו לבלות כל ימינו ושנותינו בעבודת השי"ת באמת, ונזכה להתדבק בו יתברך בדביקות אמיתי ונצחי כל ימי חיינו מעתה ועד עולם אמן ואמן.

מוצאי שבת קודש פרשת נח ה'תשמ"ט

בסעודת מלוה מלכה סעודת דוד מלכא משיחא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ק"ב המדבר מענין בועז ורות וסמיכת גאולה לתפילה עיי"ש.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, מוהרנ"ת אומר, פעם אחד באתי אל רביז"ל וסיפר לי, שזה בסמוך היה אצלו רב אחד, ודיבר עמו ואמר לפניו תורה (היינו שרביז"ל אמר לפניו תורה), ולא זכיתי שיחזור ויאמר אותה התורה לפני, רק אלו הדיבורים שמעתי מפיו הקדוש, שסיפר לי שאמר אז מענין בועז ורות, שבועז

תוך הנחל

ורות הם סוד סמיכת גאולה לתפילה, כי בועז הוא בחינת גואל, כמו שכתוב (רות ג') כי גואל אנכי וכו', ורות היא בחינת תפילה, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות ז:) למה נקרא שמה רות, שיצא ממנה דוד שריוה להקב"ה בשירות ותשבחות, והיה מובן מדבריו שגילה בזה תורה גבוהה, אך לא זכיתי לקבלה.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה כבר מבואר בדברי רביז"ל במקום אחר (עי' לקו"מ ח"א סי' ב') שעיקר סוד הגאולה תלוי בהתגלות עבודת התפילה בעולם, כי עיקר כלי זיינו של משיח הוא התפילה ועל ידי התפילה יכבוש כל העולם כולו, ועיקר התפילה הוא שיזכה האדם לפרש כל שיחתו לפני השי"ת בתמימות ופשיטות גמור כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, שזה נקרא התבודדות, כי בהתפילות הקבועות האדם כבר רגיל בהם מאד ואין מוחו נמשך אחר דיבורו כראוי, ומחמת זה אינו תופס שבאותו שעה הוא מדבר אל השי"ת, אבל כשאדם מרגיל את עצמו לפרש שיחתו לפני השי"ת בהשפה שהוא רגיל לדבר בה, אזי הוא מתחיל להרגיש שהתפילה הוא נוכח פני ה' ממש, ומוהרנ"ת ז"ל אמר, כשיבוא משיח יהיה התבודדות דרך כבושה לרבים, כי כולם יעסקו בה בהתלהבות גדול, אבל היום רוב בני אדם רחוקים מזה מאד וחושבים שאין עבודה זו שייך להם כלל, ונדמה להם כאילו הם מדברים אל הקיר חס ושלום, וכל זה מחמת הכפירות והאפיקורסות שבלבם שמסתיר מהם אמתת מציאותו יתברך, כי אילו היה האדם יודע בידיעה ברורה שהשי"ת עומד עליו ושומע כל דיבור ודיבור של התפילה בוודאי היה מתפלל בהתלהבות גדול והיה מדקדק מאד לכוון את דבריו (עי' לקו"מ ח"א סי' ס"ב), והנה למה האדם מדבר תמיד עם חברו, כי רואה אותו בעיניו ולכן קל לדבר עמו, ואילו היה האדם מכנים בדעתו אמתת מציאותו יתברך ומצייר לעצמו כאילו רואה אותו יתברך בעיניו בוודאי היה גם כן מדבר עמו תמיד, ובאמת כל אחד רואה דברים עליונים ונוראים מאד, רק הראיה היא במהירות גדול כל כך עד שאין זמן למוחו לדעת מה שרואה (עי' לקו"מ ח"א סי' רנ"ד), וכשיבוא משיח אזי יתקיים (ישעיה נ"ב) כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון, עין בעין דייקא, היינו מה שכבר יש בתוך העין רק שאינו נתפס בתוכה מחמת המהירות כנ"ל, כשיבוא משיח גם את זה יראו, ולכן אז כולם ידברו אל ה' ויתפללו אליו בהתלהבות גדול, בבחינת (צפניה ג')

תוך הנחל

כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה', נמצא שכל סוד הגאולה תלוי בענין סמיכת גאולה לתפילה, היינו לגאול התפילה מן הגלות עד שכולם ידברו אל ה', ואז יהיה תיקון השלם באמת.

והנה זהו באמת ענין בועז ורות, כי בועז הוא בחינת תיקון הברית, בחינת בו עז, בו תוקפא (תיקוני זוהר תיקון ל"א), ועיקר התפילה תלוי בתיקון הברית כמבואר בדברי רביז"ל בתורה ב' הנ"ל, כי כשאדם יש לו תיקון הברית אזי יש לו מוח מזוכך לתפוס בתוכה מה שרואה בעיניו, היינו את אמתת מציאותו יתברך, ואז תמיד ידבר ויתפלל אליו יתברך, מה שאין כן בלי תיקון הברית מוח האדם תמיד מסובב עם מחשבות זרות וקשה לו מאד לכוון את דעתו לתפילה, וגם על ידי תיקון הברית האדם זוכה להפוך את כל הל"ט מלאכות שלו לל"ט מלאכת המשכן ויש לו פרנסה בלי טורח, ובזה הוא ניצול מכל הל"ט מלקות שהם הקללות והיסורין שבני סובלים בזה העולם על ידי פגם הברית חס ושלום, וזהו "בו עז", כי ע"ז עם הכולל בגימטריא ב' פעמים ל"ט (עי' לקו"מ ח"א סי' י"א), וזהו עיקר הגאולה שישמח האדם עם מה שיש לו וירגיש במלאכתו כאילו עוסק אז במלאכת המשכן, ורות הרי היא מרמזת על עבודת התפילה, כי ממנה יצא דוד שרוה להקב"ה בשירות ותשבחות, נמצא שענין ייחוד בועז עם רות הוא ענין סמיכת גאולה לתפילה, כי על ידי תיקון הברית האדם גואל את התפילה מבין הגלות ויש לו פרנסה בלי טורח ומרגיש מעין הגאולה ממש.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שעל פי דברי רביז"ל בתורה זו יכולים ליישב דברי המדרש פליאה על הפסוק (בראשית י"ד) ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין, אילו לא הוציא מלכי צדק לחם ויין לאברהם לא היה נהרג לעתיד משיח בן יוסף, ולכאורה יפלא איזה קשר ושייכות יש בין זה לזה, אבל על פי הנ"ל יש לומר, כי הנה עיקר תיקון השלם יהיה על ידי משיח צדיקנו שהוא משיח בן דוד שיבא ויגלה עבודת התפילה בעולם, כי הוא יהיה מזרע דוד שריוה להקב"ה בשירות ותשבחות ובו תלוי עיקר הגאולה כנ"ל, אבל משיח בן יוסף הוא בחינת הצדיקים האמיתיים שיש בכל דור ודור שהם טורחים ומתייגעים לגלות ענין התפילה בעולם אבל מחמת שלא הגיע זמן הגאולה לכן נגזר עליהם מיתה והם מוכרחים להסתלק חס ושלום, והנה אברהם אבינו רדף אז אחרי הד' מלכים

תוך הנחל

להציל את לוט בן אחיו, כי הרי מלוט יוצא רות שהיא אמה של מלכות שממנה יצא דוד, ובזה שהוציא מלכי צדק מלך שלם לחם ויין רצה להראות כאילו כבר נתתקן הכל וכאילו כבר מוכנים להגאולה ותיקון השלם, אבל היה בזה דחיקת השעה כי עדיין היו צריכים לעבור הרבה גילגולים וסיכובים עד שיצא משיח בן דוד בשלימות ויתגלה עבודת התפילה בכל העולם כולו, ולא היה עדיין עת התיקון השלם כלל, ולכן אילו לא הוציא לחם ויין לא היה נהרג משיח בן יוסף, כי היו מבינים כולם שעדיין צריכין לעבוד הרבה להכנים אלקותו יתברך בעולם ולגלות עבודת התפילה לכולם, אבל עכשיו שהוציא לחם ויין והראה כאילו כבר נתתקן הכל, בזה היה ענין של דחיקת השעה, ועכשיו צריכים הצדיקים שבכל דור ודור שהם בחינת משיח בן יוסף לבא ולגלות הלימודים שלהם, אבל אחר כך מוכרחים להסתלק עד שיבא בן דוד ויגאלנו גאולה שלימה, והשי"ת יזכינו לראות במהרה בביאת משיח צדקינו שיבא לגלות אלקותו יתברך לכל העולם כולו, ויראו עינינו ישמח לבינו בישועתו באמת בקרוב בימינו אמן ואמן.